

Біла Г. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗВО В УКРАЇНІ

Світова практика свідчить, що наука – це провідна галузь, що забезпечує розвиток суспільства та забезпечує відповідну частку ВВП. Проте наука як стратегічна складова є характерною рисою економіки України.

Сьогодні академічні та науково-дослідні установи мають здійснювати або підтримувати інноваційну діяльність. Завдяки використанню цієї можливості, отримується позитивний вплив на ефективне здійснення академічними закладами основного призначення – формувати нові знання та компетенції у певній галузі.

Якщо реалізовувати інноваційні продукти, бюджетна установа має гарантії на отримання додаткових засобів, щоб проводити дослідження, купувати обладнання, збільшувати заробітну платню. Це забезпечує успішну діяльність закладу, коли бюджетне фінансування є недостатнім, проте важливим є те, що, лише впроваджуючи розробки в практичне використання та виявляючи попит на них, можна довести їх актуальність і належний рівень новизни.

Навіть в ідеальній ситуації, коли бюджетні ресурси повністю забезпечують діяльність установи, існує необхідність у чіткому дотриманні відповідного співвідношення частин: суто дослідницькі проекти і роботи, які направлені, щоб реалізовувати отримані прикладні результати та їх комерціалізація. Це співвідношення визначає керівництво та науковий актив закладу спираючись на ключові показники та активність.

Робота по створенню інновацій і комерціалізації розробок в ЗВО передбачає декілька складових, три з яких найбільш важливі. Потрібно так організувати дослідження, щоб хоча один, а ще краще декілька часткових результатів фундаментальних робіт виходили на прикладні дослідження, що зорієнтовані на подальшу дослідно-конструкторську роботу. Слід планомірно досліджувати і освоювати світовий ринок наукомісткої продукції за основними науковими

напрямами інституту. Важливо також організувати зарубіжну мережу по реалізації наукомісткої продукції і, звичайно, за новими розробками формувати вітчизняний ринок [1].

Звісно, одне покладання на кошти держави не забезпечить високий рівень науковим дослідженням. Проте, щоб бізнес почав підтримувати наукові дослідження, необхідно забезпечити виробництво сприятливими умовами: інтелектуальна власність і права на неї мають бути забезпечені захистом, мають регулюватися товарний ринок, правила конкуренції, фінансовий ринок, система оподаткування та корпоративний менеджмент, звітність.

Щоб забезпечити інноваційний розвиток України треба впроваджувати заходи, що розширюють джерела та створюють умови, щоб залучати додаткові позабюджетні кошти, які фінансують пріоритетні напрями наукової діяльності. Відбувається залучення цих коштів, проте, щоб збільшити їх обсяги, треба подолати бар'єри, вдосконалюючи правовий режим поняття «власні надходження» бюджетної наукової установи. Визначальна частина інновацій – це фундаментальні та прикладні наукові дослідження, великий об'єм яких виконують ці заклади. Основне формування власних надходжень бюджетні наукові установи здійснюють, розробляючи науково-дослідні та науково-прикладні роботи, закладені в господарських договорах, щоб реалізувати результати цих робіт, при цьому виконуючи планові роботи, які фінансуються з бюджету [2].

Переведення економіки на інноваційний шлях розвитку вимагає внесення певних змін у механізми формування та реалізації державної науково-технологічної політики в Україні. Необхідно запровадити широкомасштабні, прогнозно-аналітичні дослідження, у тому числі на перспективу. Такі роботи не тільки підвищують актуальність та ефективність наукових досліджень і розробок, а й зменшують ризик їх фінансування, що сприятиме залученню промислового капіталу й іноземних інвестицій. Для подальшого залучення коштів вітчизняних і зарубіжних інвесторів у наукові дослідження, розробки та впровадження у виробництво нових наукоємних технологій, а також державного регулювання стратегічно важливої галузі – науково-технічної та інноваційної діяльності,

потрібно якнайкраще вдосконалити законодавчу базу щодо оптимізації фінансування наукової сфери, страхування інноваційних ризиків, пільгового оподаткування, трансферу технологій, інтелектуальної власності.

Удосконалення фінансування науки неможливо здійснити без активного розв'язання проблеми інтеграції науки й освіти. Цього можна досягти через активізацію наукової складової вищої освіти, потенціал якої значний і не використовується повною мірою. Саме у вищих навчальних закладах і наукових установах, підпорядкованих МОН України, насамперед має реалізовуватися принцип єдності навчання і наукових досліджень [3].

Отже, це питання багатопланове і торкається практично всіх економічних принципів формування науково-технічної політики, починаючи з відповідної законодавчої бази, ролі комерціалізації в науково-технічній діяльності інституту і його структури з погляду задач реалізації прикладних розробок до просування розробок на ринок наукоємної продукції.

Список використаних джерел:

1. Гриньов Б. В. Інноваційні можливості в академічних установах / Б. В. Гриньов, П. О. Стадник // Наука та інновації. – 2008 – Т. 4 – № 5 – С. 75–80.
2. Єригіна Г.П. Правовий режим власних надходжень бюджетних наукових установ: Автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.04 / Г.П. Єригіна; НАН України. Ін-т екон.-прав. дослідж. – Донецьк, 2007 – 20 с.
3. Койчева Т. І. Стан фінансового забезпечення наукових досліджень та шляхи оптимізації / Т. І. Койчева // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2011.– Вип. 8. – С. 66–72.
4. Гринько Т. В. Вища освіта як важлива ланка в підготовці галузевих менеджерів / Т. В. Гринько // Галузева менеджмент-освіта в сучасних умовах: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 27-28 вересня 2007 р.). – Дніпропетровськ: РВВ ДДАУ, 2007. – С. 36-37.